

Visszatérve előző témához. Helyes, ha az orosz nyelvtanár maga is levelez. Ez azonban nem teljes értékű, ha csak szovjet nyelvtanárokkal levelez. Különösen gyümölcsözött ez a tevékenység, ha a népi demokráciák többi országaiba levelez. Így kölcsönös tapasztalataikat el tudják egymásnak mondani. Volt alkalmam néhány évvel ezelőtt Moszkvában találkozni német, cseh, lengyel, orosz nyelvszakos tanárokkal. Olyan szakmódszertani lehetőségeket mondunk el egymásnak, amit az egyik még nem alkalmazott. Például a német kolléga érdekes és igen egyszerű szemléltetési lehetőséget ismertetett az igeragozással kapcsolatban.

Tantestületünk kollektívájának egységéhez, összhangjához is hozzájárult levelezésünk. Kiállítások szervezésében közös munkát vállaltunk. A rajtot tanító kartárs a dekorációt vállalta, a politechnikát tanító kartárs a technikai kivitelezésben, a többi kartárs a szervezésben, a földrajz szakos kartárs egy-egy táj képeinek a rendszerezésében, a biológiát tanító kartárs egy-egy táj állat- és növényvilágának az összegyűjtéséhez, rendszerezéséhez adott segítséget.

Példánk nyomán a járás területén már három iskolában rendeztek tanév végi levél-kiállításokat.

Az a meggyőződés, hogy a tantervi célokat levelezésünkben gyakorlatban is megvalósítjuk, ezért az orosz nyelv iskolai tanítása mellett nagyon jó kiegészítő és igen értékes tevékenység a levelezés.

Magi János,
Okány, Békés megye

JÁTÉKOS FIGURÁK ALKALMAZÁSA AZ ELSŐ OSZTÁLYBAN

Játékos segédeszközök alkalmazása sok esetben nemcsak kedvesebbé teszi az első osztályban az olvasási órákat, hanem eredményesebbé is.

A hangok leválasztásánál vagy összekapcsolásánál használtam állatokat, virágokat ábrázoló figurákat, más esetben mesefigurákat. Ezeket az óra elején jól látható helyre helyeztem. Az olvasási gyakorlatokkal kapcsolatos figurákról is tanulnak a gyerekek. Ezeket kezükbe vehetik, megfigyelhetik színüket, nagyságukat, egyes esetekben körül is rajzolhatják és azután ki is festhetik az ábrát.

Nem egy esetben segítik a fegyelmezést is. A jó, a példás magatartás jutalmazására, más esetben a példamutató munkáért egy-egy tanuló megkaphatja a kartonlemezből készült kis játékokat. Ezeket haza is viheti. Otthon mesélhet róla, elmondhatja azt is, hogy az iskolában mit tanultunk róla. A következő nap visszahozza és a helyére teszi.

Egyes esetekben a szépen fejlődő tanulók meg is őrizhetik ezt a kis játékot, ezt a kis emléket. A tanulók évekig őrizgetik jó munkájuk ezen kis emléket, s jobban szeretik, mint a drága pénzen vásárolt játékokat.

Megfigyeltem sok esetben, hogy a mozgékonyabb, elevenebb gyermekek milyen erőfeszítéssel fékezik magukat, amikor rá-ránéznek ezekre a játékos figurákra, vagy más esetben, amikor én mutatok ezekre. Sok esetben még az is nagy jutalom, ha óra végén több tanuló a kezébe veheti, óráközi szünetben nála maradhat, vagy hazaviheti megmutatni.

Győri Jánosné,
tanítónő, Hódmezővásárhely

HOGYAN SZERVEZZÜK AZ ÚTTÖRŐ SPORTSZAKKÖRÖKET

Mint minden, az oktatás-nevelés terén végzett munkánk, annak érdekében létrehozott intézmény, szervezet célját, úgy a sportszakkörökét is a nevelés célja, a sokoldalúan képzett szocialista embertípus kialakítása határozza meg.

E célkitűzés mind nagyobb mértékben való elérése érdekében szabta meg a Magyar Úttörők Szövetségének Elnöksége az úttörő sportmunka alapvető feladatait is:

A sporttevékenység:

1. Az úttörőcsapat nevelőmunkájának szerves részeként támogassa az iskolai oktató-nevelő munkát.

2. Biztosítson a tanulók mind nagyobb tömegei számára rendszeres sportolási lehetőséget.

3. Járuljon hozzá a pájtások szabad idejének kulturált eltöltéséhez.

4. Segítse elő a versenysport utánpótlásának tervszerű nevelését.

A sportszakköröknek is meg kell valósítaniuk e feladatokat, különös tekintettel az utánpótlás tervszerű nevelésére, melynek ott van főleg nagy jelentősége, ahol sportiskola nem működik, és az ország területén főleg ilyenek vannak túlsúlyban. Ehhez az úttörőcsapaton belül új szervet, a (valamely konkrét sportágban) szakkört kell létrehozni.

Ahhoz, hogy munkánkat megfelelő precizitással végezzük, szükségünk van a szervezés fogalmának, folyamatának, az e téren fennálló téves nézetek megismerésére is.

A szervezés olyan tervszerű tevékenység, mellyel bizonyos cél vagy célok érdekében a személyi és tárgyi feltételeket, erőket meghatározott elvek alapján alkalmazzuk.

A szervező munka fontosságát eltúlozók szokták azt mondani, hogy minden „csak szervezés kérdése”. Ez helytelen, mert a szervezéssel csak — a mi konkrét esetünkben is — a szervezet, a szakkört hozzuk létre, a többi feladat megoldása már a vezetésé.

Ügyelnünk kell arra is, hogy e munkánk ne legyen öncélú, megfelelő tartalommal is töltsük meg a létrehozott keretet, mert a sport területén már előfordultak agyonszervezett megmozdulások, mint néhány esetben a hajdani MFH-versenyek, ahol 3—400 fős tömegeket mozgattak meg, de a tartalom, a felkészítés hiánya következtében (izomláz stb.) fizikai és pszichikai károkat okoztak az embereknek. Hallunk arról is igen sokszor, hogy valaki született szervező stb. Az emberek nem szervezőnek születnek, hanem képzettségük, melyet megszerettek, a sokoldalú képzés folyamán kifejlődött pontos emlékező képességük, asszociatív, kombinatív gondolkodásmódjuk folytán képesek jól és eredményesen megoldani a problémákat.

A szervezés meghatározási és a téves nézetek feltárása után állapítsuk meg gyakorlati szervező munkánk folyamatát is. Három fázisát különböztethetjük meg — előkészítő, végrehajtási, értékelési szakaszt —, melyeket élesen különválasztani csak a tárgyalás során kell és lehet, de a gyakorlatban, az életben sokszor összefonódnak egymással.

1. *Előkészítő szakasz:* a tervkészítés szakasza.

Feladatok: Tnéyek, tapasztalatok, okok, összefüggések, személyi, tárgyi feltételek, helyi adottságok összegyűjtése. A fentiek ismeretében a tervek elkészítése, forma, keret meghatározása.

2. *Végrehajtási szakasz:*

Feladatok: Munkatársak, tagok eligazítását, ezek véleményének meghallgatását, végrehajtás módját, idejét, esetleg erre készített terveket átnézzük, a vállalt munkát elvégezzük.

3. *Értékelés:*

Feladatok: Összegezzük, értékeljük az egyes területeken végzett munka milyenségét, feljegyzéseket készítünk a pozitív és negatív tapasztalatokról, hogy egy következő ilyen irányú feladat végrehajtásánál az előkészítő és végrehajtási részben kevesebb hibaszázalékkal dolgozhassunk.

Az általános és elvi irányvonal tárgyalása után konkrétizáljuk ezeket a sportszakkörök szervezésének területére.

1. *szakasz:* Mérjük fel, hogy a társadalom milyen igényt támaszt e téren velünk szemben. Természetes, hogy abban a községben, ahol kitűnő kézilabda szakosztály működik, ott igényként merül fel a versenysport — a kézilabda — utánpótlásának tervszerű nevelése. Ilyen irányú lesz valószínűleg a pájtások jó részének érdeklődése is, biztosítva lesz a szakköri tagok iskola utáni sportolási lehetősége. Ilyen helyen bizonyára akad olyan szülő, pedagógus, aki a kézilabda iránt érdeklődést mutat, rendelkezik olyan világnézeti, szakmai felkészültséggel, ügybuzgalommal, áldozatkészséggel, hogy alkalmas lesz a szakkör vezetésére.

Meg kell vizsgálni, hogy a pájtások közül ki rendelkezik azokkal az értelmi, pszichikai, fizikai tulajdonságokkal, erkölcsi nívóval, megfelelő tanulmányi eredménnyel, akit szakkörünkben foglalkoztathatunk. A mérhető sportágakban számszerű teljesítmény-szintet is megszabhatunk, pl.: atlétikai szakkörbe azok jelentkezhetnek, akik a házi négytusa versenyen vagy testnevelési órán történt felmérésen a négytusa versenyszámaiban a következő pontszámot érték el:

V—VI. osztályosok: 130 pont (fiúk, lányok egyaránt),

VII—VIII. osztályosok, leányok: 180 pont,

VII—VIII. osztályosok, fiúk: 190 pont.

Az önkéntesség elvének, tehát az egyéni hajlammak, kedvnek, érdeklődésnek engedjünk tág teret, hiszen a sport meghatározása is úgy szól, hogy a „Sport olyan önként vállalt tevékenység...” Meg kell vizsgálni pontosan a tárgyi, anyagi feltételeket, lehetőségeket is.

A szakköri órák számát 204/1964. (M. K. 10.) MM sz. utasítás 35. §. h). pontja szak-körönként legfeljebb heti 2—2 órában szabja meg. Az általános iskolai szakkörök és ezek közt a sportszakkörök anyagi ellátását a 156/1962. (M. K. 19.) MM sz. utasítása évi 200, azaz kétszáz forintban állapítja meg, melyet a tanácsi költségvetésben kell biztosítani. Ugyanez a rendelet szabja meg azt is a 3. pontban, hogy szakkört csak akkor lehet szervezni, ha a tanulók létszáma eléri a 10 főt. Természetes, hogy nem támaszkodhatunk csak a hivatalosan biztosított anyagiakra, hanem társadalmi erők, KISZ-fiatalok, alapszervezetek, SZM stb. igénybevételével, felkérésével kell megoldanunk a szükséges eszközök előteremtését, melyhez a sportvezető tanárok javaslata alapján a KISZ megyei bizottságai is hozzájárulhatnak fel-szerelések, pályaeépítési (pénzbeli támogatás pályákhoz szükséges anyagok vásárlására) segítség nyújtásával. Nézzük meg konkrétan is, hogy pl.: egy atlétikai szakkör szervezésénél mire kell kiterjedni figyelmünknek:

Legszükségesebb szerek: 1 pár magasugró mérce; 1 db ugrórúd; 2 db magasugró léc; 4 db váltóbot; 1 db 30 m-es mérőszalag; 1—1 db súlygolyó (3, ill. 4 kg-os); 1 db stopperóra; 2—4 db házilag készített súlyzó; 2 db hajsza v. medicinlabda, 1 db felfújt labda.

A felsorolásban szereplő anyagok majd minden iskolában már eleve megtalálhatók, de mivel adott sportágban csak ott szervezünk szakkört, ahol arra társadalmi igény is jelent-kezik, úgy a helyi sportkörnél is biztosítva lehet ennek többszöröse is.

Az úttörőcsapat vezetősége a fentiek szerinti elvek betartásával felkéri a szakkör veze-tésére alkalmasnak látszó személyt, elkészítik a tervet a fentiek felmérésére és hozzákezdenek a következő feladat végrehajtásához.

2. szakasz: A tagokat a szakkör vezetője, az általa megbízott gyermekaktívák, ifjú-vezetők toborozzák. Faliújságon, iskolai hangosbemondón, úttörő-összejöveteleken, melyre az illetékes sportág helyi szakosztályvezetőjét is meghívják, ismertetik a lehetőségeket. Fel kell kérniök KISZ-fiatalokat, aktív sportolókat a szakkört segítő munkára. Meghallgatjuk véle-ményüket, eligazítjuk őket a végzendő munka idejét, helyét, jellegét érintő részletekről, meg-bízzuk őket az előkészítő szakasz tervében egy-egy terület átfogásával. Mikor adatainkat munkatársainkkal közösen összegeztük, akkor az iskola igazgatójával történt előzetes egyez-tetés alapján az úttörőcsapat vezetősége elé terjesztjük a szakkör megalakítására vonatkozó adatainkat és a csapatvezetőség dönt abban, hogy kérésünket a járási (városi) úttörő elnökség vezetésével működő Általános Iskolai Sporttanács elé terjeszthessük engedélyezés végett. (Lásd: MK. 1962. 15. sz.: Irányelvek az általános iskolai szakkörök továbbfejlesztéséről c. hivatalos közleményben.)

Amennyiben az engedélyt megkaptuk, a feladatok elvégzése szükségessé teszi azt, hogy a szakkör tagjait, akik különböző korúak, fiúk, lányok, más-más őrökből, rajokból kerültek ki, egységes közösséggé kovacsoljuk. Erre számos lehetőség kínálkozik:

1. Éveken keresztül közösen, együtt végzünk munkát.

2. Az idősebbek segítik a kisebbeket, gyengébbeket a sport szakmai munkában, tanulásban.

3. A szakkör tagjai alkalmanként, de havonta legalább egyszer közös mozi, tv, egyéb kulturális megmozduláson együtt vegyenek részt.

4. Hagyományá kell tenni, hogy a szakkör tagjai felvonulásokon stb. az úttörőcsapaton belül, külön egységként sporttöltözeten vonuljanak fel a sportág jellegét jól hangsúlyozva.

A szakköri foglalkozás szükségessé teszi, hogy kisebb közösségeket, munkacsoportokat hozzunk létre kor, nem szerint, hiszen V—VIII-osok vesznek részt a szakkör munkájában, fiúk, lányok, akiknek terhelését nem szabad, de az eredményesség szempontjából sem ajánlatos egyöntetűen adagolni.

Lehet 6—10 fős munkacsoportokat alakítani korcsoport szerint az egyéni sportágaknál vagy kezdők, haladók csoportját a négytusában, csapat sportoknál, sportjátékoknál A, B, C csapatokkal, de atlétikában versenységként is megoldhatjuk pl.: vágatók, középtávfutók, ugrók, dobók.

E munkacsoportok élére állítjuk a KISZ-ifivezetőket, egy-egy, a nevelésben jártas szülőt, idősebb aktív sportolót.

Ezzel a szervezés befejeződött, értékelni kell az egyes feladatokat ellátó munkatársaink, magunk, a csapatvezetőség szervezés terén végzett munkáját.

Ezzel a szervezés befejeztük, a szakkör, mint az úttörőcsapat egy szerve meghatározott területen körülhatárolt, de a csapattal együttműködve annak elvi irányítása alatt állva, mű-ködésre készen áll. A létrehozott formát, mint szervezeti keretet tartalommal megtölteni a továbbiakban a vezetés közös munkája lesz, melyet a tagokkal együtt, közösen végez, ügyelve arra, hogy a sport nem cél, hanem eszköz a nevelés céljának elérése érdekében.

Harsányi László és Novák István
(Bátaszék)